

Tisztelt Frau!

Most jut elején - sőt fejeletjén - falálkoztam az ön írásaival s örültem ennek.

Amint az egyéni élet élése és másrészt a kultúra problémáivá vált élettem, úgy láttam, hogy minden élet fűt lehetőség a misztika számára. Amagunk ember voltán keresztül kell meglátnunk a kapcsolatot, mely bennünket összefog s e meglátás alapján kell keresnünk a formát, mely az ember és ember közötti közlekedés módját meg-
szabja. A kultúra biztosította lehetőségek alapján akarok tehát Önöz közlekedni.

Váruom kellene még és nem szabadna már életem első és még aktuális dokumentumával, a misztikusokról írott írásokkal szemmel Ön elé lépniem.

De hajt a fürelmetlenség, hogy megkérdezzem: véleményét és szavát s, hogy látja-e az újat, melyet járok.

Ímíg az egyik oldalról a továbbkérdésre biztat az, hogy minden élet már elő-

Kétszer is lehetőséig a másik számaára,
addig a másik oldalon visszatart az a
fudat, hogy a dolgok szemérvét nem
szabad megsértenem.

Sígy arra kérem Önt, ha ez az értéke-
zésem csak kissé is érdeklő és kedve-
vátamint ideje engedi, úgy írjon és
én bárhol és bármikor rendelkezé-
zésére állok.

hísztelettel üdvözli
Mau Lenn Károly

Cinem. v. Sas, ucca 19 / Budapest 1911 márc. 13.

NYA FOL. 197.
Ludás Arc.

Balatonfüred 1910 július 3

Tisztelt Uram,

melikébe visszaküldöm Önnel
köszönetem kíséretében azon irá-
sát, melyet szíves volt nekem
kölesónadni.

Éz alkalomból újra meg szeret-
ném Önnel köszönni a ma
szíveslátást melyben részese-
lett főleg azokat a mutatá-
sokat, melyekkel jótanács
elősegített.

Talán nem lesz nehéz Önnel
beláttatnom, milyen értéket
jelent számomra éppen a meg-
ismerlaskor az az útravaló,

M. 17
Lukács

medyet Öntől - és éppen Önből -
kaptam # mert, aki valaha
járt ezen az ösvényen az leg-
jobban tudja milyen úttalan
kerülőket lehet néha az ember
szelvényéből minos kijutás.

Már csak abból is látom szavának
jelentőségét, hogy a mostani
nyár tanulmányai, mennyi-
vel inkább egy irányba fordít-
ják arcukat.

Jól tudom, hogy útját végered
ményében mindenkinek ma-
gában kell járnia, de hi

szerk abban, hogy egyik per-
ber segíthet a másikon,
hogy van a javításuk leho-
föskéje, viszont tudom azt is,
hogy milyen ajándék az, amit
híj kapunk s, hogy mire kö-
telez.

Lissa - Uram -, köszönete-
met olyan őszintének, amilyen
valóban.

További jóindulatát kérve
maradok tisztelő híve

Maubien Károly

Nagyságos

POSTA FOL. INT.
Lukács Arc.

Lukács György dr
párna

Budapest

VII. Városligeti-fosor 20/a

Lukács György dr
párna

Munkácsi Károly
Balatonfűzöd
Stefánia Józsefnek
udvar.

MTA FIL. INT.
Lukács Archív

1904 júl. 3.

Unicum

6. Kétféle kócsok (kócsok)

1. kócsok a székelyi kócsok

2. kócsok

Budapest 1912. január 5.

MTA FIL. INT.
Lukács NYC.

Tisztelt Urann,

eddig nem irtam Önnel, mert ügygondoltam, hogy még-
sincs jogom napjaim és kérdéseim károsával zaklatni és
mert vártam, hogy mindez, ami mostanáig kérdésekben,
motivumok módjára felmerül, az csakhamar formában meg-
oldásra talál, amelyet aztán már szabad lesz Önnel bekül-
denem.

Hogy most mégis írjak Önnel - s előre láthatólag hosszú-
art egyrészt azért ferem, mert problémáim jümmáron ka-
tározott rendben alakulnak s mostmár feltétlenül kap-
csolódnak valakikhez, másrészt mert jümméte felbátorított
arra, hogy még életem eddigi eseményeiről is egyet-
mást megírjak Önnel, amelyek feltétlenül szükségesek
ahoz, hogy végül véleményét kérhesem arra nézve, vajjon,
a problémák eddig volt pttolódásában az alkotás rendjét
s, hogy abban, mi ként ezt folytatni akarom, szervező és
szükséges továbbnövést lát-e.

A mostani kérdéseim fejedelmét legnagyobb körben
átjáró megoldásaimat akarom előre bocsájtani, melyek
minden aztán következők alapjai is egyúttal s ebben
a körben akarok mindegyikben a centrum felé közeled-
ni, melyben aztán az épen most irandó értelkezésem
aktuálisá és problematikusá válik.

Előleltek előlem az olyan kérdések "Van-e Isten" s
minden, az ok után való kérdezősködés s a filozofia-
nak mindezek az ehez hasonló kérdései, melyeket
egyúttal teológiaiakként akarok nevezni.

Mert azok láncán végigmenem jeltalán. Az ok
után való kérdezősködés már magában az odafordu-
lásban ferméktelen s megérdemeltte ez, aki g-
lőzőr kérdezte: "Ki feremtette ezt a világot?"
önmagától ilyen feleletet kapjon: a hold, a villám
vagy a kármivás.

Mert hát lehet-e az így feltett kérdésre más értékű feleletet akármiikor is kapunk? Ha ott után kérdezzünk, a legjobb esetben is csak ottal felelhetünk.

S ezzel kapcsolatban az Istent akarom elejteni, csak hogy méltatlannak írzem arról az érzéssel szemben, mely felkérésére, megismerésére azt, hogy így forduljunk feléje.

Isten - vagy akárhogy is nevezzem - már előzőleg van bennem is, amiről szó lehet csak az: "Ófőlkéjű ő'loggi".

S azt hiszem, nagyon jól sejtette azt a renaissance egy nagy tudósa, (akit még egyébként nem ismerek) Cusanus, aki abból tudult ki, hogy tulajdonképen csak önismerés létezik, de mivel a rész is az egész: így magunkat megismerve az egészet ismerjük meg.

A bennünk szükségképen a dolgok elején meglevő tudatlant tudatosítani, egy élet útján magunkra pozíciózni; másokon keresztül magunkhoz is, ami ugyanaz: magunkon keresztül másokat, mindent annyira megismerni, mintha csak magunk volnánk; ez a lélek útja, önmagától önmagához.

De csak az életünkön beszélhetünk, annak legelrejtettebb tendenciáiról is azokat láthatjuk meg magyarázó magamegismerésben, kiindulva azok egyértelmű változhatatlan rendjét.

S himnusz kell benne, hogy a mi igazságunk nem csak szubjektív szerep, hanem az egyértelmű és végeredményében ugyanaz. Hiszen ez nekünk embereknek a mi nagy közösségünk: ez a mi nagy összetartásunk.

És a mi hitünk fölé minden tudással, mert a tudás mindig a kételyből fakad, de ez maga a bizonyosság, mert ezt a legmélyebb értelemben vett koponyában: az élmények közvetlen rendje szolgáltatja.

"Az Élet megismerése - több mint maga az Élet, a Boldogság
forrásainak megismerése - több mint maga a Boldogság."
(Dostojewski)

Azt hiszem itt kell keresnünk minden Formán közös
gyökerét, azt hiszem ebben vall közösséget egymással
minden igaz forma: a dráma, a vers, a regény, a
filozófia.

S hogy az egyik mégis dráma, a másik mégis filozó-
fia: az csak egymának különbözőképpen volt megfogá-
sából ered.

Ezért lehetséges, hogy a filozófia problémái, kezdenek
a középkori misztikusok, az ó-júd filozófia problé-
mái tovább menni, tovább fejlődni, megoldást
találnak Dostojewski regényeiben, életében.

Hogy az egymástól így távol állók, egymásról mit-
sem tudók élete így kapcsolódhatik egymáshoz, mi-
lőnbizonyosságuk dacára ez csak így lehet, hogy
ugyanarról állottak szemben, az életükkel, az é-
lettel.

Formáitban s, amit rákiszágyáltak, ezt az ar-
mosságot meglátni: ez a filozófia feladata; hogy
minden életben, formálásban immancensia, le-
het ezt csak feltalálni: ez a forma képzésében
rejlik.

A forma magában néve talált anyagánál fogva
s mert mint van, csak bennünk nyert
tartalmat, egyértelmű tartalmat.

S mivel mi egy életünkben kintlevőkkel
állunk szemben s itt rajlik le az életünk,
ezért az immancencia problémája a legfonto-
sabb.

A külvilág folyton folyó voltából beaufoglalólag
következik, hogy az igazságnak s minden példánk-
nak immancensnek kell lennie s, hogy a betel-
jesedés csak magában a teljesedésben lehet.

Az immancencia keresése a forma mögött
egyenesen az az állítás, hogy minden

forma végeredményében esetleges: ez a filozofia szempontja. (Filozofiainak megvezeti azt, amit annak "eredendő" tendenciáiban látok.)

A véleményre szűkségperi az, hogy a kritikus számára "a forma legyen az egyetlen valóság" épünyire szűkséges, hogy még a kritikusnál is absztraktabban eszmélő filozofus számára a formák csak csak szűkséges, de végeredményükben önmagukat megálló létezésrel bírjanak a beléjük oltott jümmenciaiával szemben.

A kritikus az a gondolat fehetetlenségé is így lehetetlenségének s az életben elkövethető legnagyobb bűnére, a letagadásra, hajtása.

A filozofia vállalkozja csupán ezt a feladatot, mert eredeti tendenciája a végső szintézis. S minthogy a végső szintézis csak a teljes absztrakcióban lehetésges, ezért csak az egyetlen valóság^{lehet} a lélek, mely, mint ilyen, a legvégtelenebb absztrakció. A filozofus számára a lélek annyira az absztrakció viláosságába kerül, hogy szinte elé csak a közvetlen, minden formait felülvőző praeeszmélésben juthat.

Sebből magyarázható az, hogy minden filozofia a végeredményében, gyökereiben misztikus. (Hogy egy Spinoza mathematicususa végeredményében a legvégtelenebb miszticizmust fakarja)

A filozofia csak egyetlen bizonyosságot fogadhat el, azt, amelyet ebből a magyarázeszmélésből születkezt magával hoz: hogy élet, tovább élés csak a lélekben lehet.

A kritikus is más utaktól indulok ilyen éleket tulajdoníthatnak a formáknak is, vagy pl. miként a romantikusok fettek, beszélhetnek "néplelek"ről is.

A filozófia azonban valóságok csak egyetlen felületét, a lelket, melyhez közvetlen magáraerősítés visz el.

És itt lép be a filozófia egy második fontos problémájára, melynek eldöntésétől a filozófia további sorsa is függ: ez a permanencia problémája.

A permanencia problémáját a következőkben fogalmazhatom: „Lehetséges-e permanens, közvetlen szembenállás a lelkiünkkel, az életünkkel.”

Minden igaz életek fundenciája ennek igazságát tartalmazza s így minden fejlődésük is eslekedésük immancenseu ezt az ideált hordotta magában.

A barlangokba vonuló szerzetesek, az indiai aszteták csak más úton vélték megtalálhatni azt az ideált, melyet például Dostojewski a környező élet minden egyes fényének elcsúsztatásában látott elérhetőnek.

De a dolgok is az élet földi rendje mégis azt a feleletet adja, hogy a permanens szembenállás az eredeti jelentésben (ahogy a misztikusok akarják, magukban elmerülve) lehetetlen.

Sőt azt a tanulságot is hozza, hogy a magukba vonulóknak févedése ^{abban} ott van, hogy azt vélték: mennél ~~közébe~~ távolodnak el a földi dolgoktól, annál közelebb jutnak az éghez, pedig éppen Dostojewski volt az, aki megmutatta, hogy mennél görcsösebben ragaszkodunk a földhöz annál közelebb jutunk az éghez.

A permanencia problémájának ilyen megoldása szabja meg a filozófia további alakulásának útját is.

Miúgy a magunk lelkeivel, életével való permanens szembenállás lehetetlen, minthogy a

magunk életünk művoltára csak ritka és napjainkba csak sodaként, csúsként belőszöntő" perszeben eszméletünk s mindaz, ami marad csak emlékezés, ezért a filozófia további folyamában szintén csak forma és épen ezért a forma kritériumai kell, hogy legyenek pája mérvadók.

Épen a most említett ponton azódik a filozófia metafizikára és etikára.

A metafizikával és etikával szemben a kritikaival ugyanazok a szempontjai érvényesülnek, mint minden formával szemben s ilyenek: "Ez anyagból van-e?", eredeti tendenciáinak nem mond e valahol ellent.

Evel tulajdonképen visszatérünk oda, ahonnan indultunk f. i., hogy a filozófia épen annyira forma, mint minden más, indító gyökerei ugyanonnan erednek, mint minden más formálási, csak hogy útjában különbözik, és módszerében (s épen ez az, ami külön fejtet biztosít neki a formák között) f. i. az, hogy útja: a ~~szintézis~~ szintézis és módszere: a legvégő" absztrakció.

Utjának és módszerének ez a sajátos volta, az n. n. nagy tudatossága, ami abban nyilvánul, hogy folytonosan a fizika tendenciákat keresi, kerzi számára lehetőséget azt a lehetetlent is, hogy azt, amiről semmi más forma nem beszélhet, azt, amiből minden más formálás tulajdonképen kiindul, azt ő útjának végein, a legvégő" absztrakcióban újra felleli f. i. a létet.

Hogy a filozófia számára az az igazság, melyet mi tulajdonképen minden keresés elébe állítottunk: mely szerint a közvetlen léteiny alapján a létet,

a magam létezése: az egyetlen feltétlen valóság, mely igazságot mi fulajdonképpen minden keresésünkkel elébe küldöttünk: sopusan az út végén jelentkezik, az a mi életünk reucgéből következik.

Mivel életünk, igazságaink a fer es ido kereten belül vizsgálhatók meg, ezért az, ami fulajdonképpen mindennek az alapja, az a posteriori reducióny-ként jelentkezik.

Mivel bennünket az igazságokhoz utak vezetnek el, ezért végigjárásukhoz idő kell.

A filozofiaunk egyik leysajátossága, de ugyanakkor formái mióltából következő fulajdoncsága, hogy alapvetően a posteriori - apriori, ami annyit tesz, hogy út végén jelentkezők azok az reduciónyek, melyeket jelentőségükkel fogva, elucióny tartalmukkal fogva mindennek elébe kellene bacsajtanunk s filozofiaunk első mondataként kell a-priori bizonyosságotként kiírniuk.

A filozofiaunk a kritikával való magy potonsága már az eddigiekből is világos.

Közösségük, hogy összefüggéseket keresnek / de nem okokat, mint azt ~~potens~~ önzetveglük part hívják, hogy ami a természettudományoknál célra vezet, az út is helyén van) s örömlük a bizonyba gondolat.

Főkülönbözésük abban van, hogy míg a kritikának már az út elején megvan (s meg kell lennie) az egyetlen f valóságának, a formának, és épen ezért utja az analysis / addig a filozofia utja szintézis, amiért is z még egyetlen valósága is az út végén, reducióny-ként, jelentkezik.

[Természetes, hogy filozofiairól és kritikáról beszélve bizonyos feudeuciókat értünk s nem feüszthető össze a filozofussal s kritikussal, akik ~~szük~~ sejtépen ~~suber~~ kislól és verbol, s mikben, miként minden formulóban, a szintézis

Folyamata is az analízis paratell, egymás kiegyenlítőit, egymás teljesítéséért állandóan folyik.)

I hogy valaki a maga kifejezésére a filozofát vagy a kritikát választja-e, az éppen annyira egyenlítői pártmetszéseként figy, mint az, hogy valaki lírát vagy epikát ír-e.

Egyet azonban érzek (s minthogy nem akarom általánosítani csak magamról mondom): a kritika még feltétlenül a filozofához fog vezetni, sőt a filozofia érdekében a kritikára van szükségem, mert a filozofia szintetikus lévén önmagából nem fejlődhet ki. s tulajdonképpen mindig csak bizonyos fokú differenciálódás integrálásaként jelentkezik.

Mindeneset azért írtam Oruck, hogy egyrészt benáncolhassam átjogo gondolataim továbbalakulásáról, másrészt, hogy ezek keretén belül paratell képet állíthassam annak a szükségességről, mely a most irandó írtékészemnek aktualissá teszi.

Dostojewski-ről akarok írni.

Nemcsak azért mivel figyérzem, hogy problémáimat, kérdéseimet rajta keresztül tudnám feltenni, hanem mert figyérzem, hogy az ő életük ismerete megoldásokat ígér, mivel figyérzem, hogy az ő élete, az ő világa felette rokon a miénkkel minden viszonyosságában, minden teljesületlenségében is eltörzultságában.

Mivel figyérzem, hogy az ő sorsa akár megakad, akár pozitív értelmű felde tettet tud adni arra, ami bennünket, akik most élünk, zaklat.

Nagyon is komolyban érzek Nietzsche-t. Dostojewskit is Adyts kik sorsának vizsgálatára hozhat

főbb famulságot, mint az övék?

Életemről tudom, hogy még így is teljesült, de persze nem lehet az enyém.

Ezért életrajzunk kell emelnünk a Dostojewskiról szóló irásomnak lennie a nő legigazító értelmében.

Amikor rázondolok, nem is tudok nagyobb valószínűséget elképzelni mint az ő életét: ez biztosít arról, hogy kritika lesz az irás.

Nem szabad ezért is már levele is lehetetlen, hogy pl. bármely, ami ebben a levélben íródott ilyen módon ottan megismétlődjen; egyetlen valószínűségem - annak az irásnak: Dostojewski.

Tudni akarom s fel akarom fűszerezni azt a fontos pétervári napot, melyben ő járt, mely épen akkor volt s azt a felki gyötrelmet, melyet ő egy éjben érzett, amilyen csak egyetlen lehet: mintha csak most jönném vissza.

Nem tudtam a történelmet is a múlt idők emberével való foglalkozást sokasem a szóta egész a rendelkezésnek tulajdonítani.

S nem is tudom soká a történelmet irásnak látni, mint valaminek, ami a mi mostani életünk szükségéből fakad. S ezért, ha Dostojewskit fordulok vissza, akkor ezt is csak azért írom, mert tudom, hogy életem fejezőjevé kell válnia.

Az életnek a közelsége is a közöm hozzá a vele való foglalkozás szükségességét - úgy hiszem - eléggé indokolja.

Felette sokat jelentene számomra ha a munkának, melyhez most akarok fogni elébe lépde a véleményét.

Ha most ilyen hosszú levéllel szólhatam, ha ezt
egy esetleg alkalomtalan körössel meg is szólhatam,
akkor bocsánatot kérem mindenek előtt, valamint
arra, hogy mostan arval: korántsem vizsgálom
akartam szíves voltával

Tisztelettel híve

Maurice Károly

Megakörööm Önök - Uram - mondani milyen kíváncsi vagyok
jól esett dolgaim iránti érdeklődésébe, s be akarok arról is megírni
deu számolni, mivel feltétlen a folytatásunk óta eltelt időt, amennyi-
ben ez Ön érdekelheti.

Alexander fiamat június Pestre jötté után jent voltam s felette
szívesen fogadott, amit az Ön szíves ajánlásának folytatásaként
fűttem, melyet az alkalommal is meg akarok köszönni. Előadva
dolgoimat s azokat mindvégig helyeselte, az mind filológiai érde-
nyességére azonban ő sem felelt meg, mindennek dacára
ez ilyen speciális studium választását ő is jónak tartotta.

A kontaktust folytatottam vele, amennyiben Kaut - pemi-
nárumban két alkalommal olvastam fel, az utabbi al-
kalommal önálló véleményét közzé tudtam meg. Mind-
kettőt pünkösdnapon fogadta. Megkérte azonosítást a haladók
pénzügyi iratába érkezett Eückeről való tanulmány
megbízásával is, melyet már pl is közölttem

Kutttal lassan előrehaladva, de - jusszám - öt igazán
megértne folytatnom, s már három hasznos gondolatso-
rom fűződik hozzá, melyek alapjai legyenek egy talán
megváltó Kaut - tanulmányunk.

A filológiai tanulmányaimat sem tartom olyan pitegetnek
mint amilyennek vártam azokat s azt hiszem a fi-
lológiát alapos megértésben szintén lehetne megér-
teni, mint ahogy azt most pl Heron. Paul fejezi.

Közé felvénst nyelvtant is tanulmány, amire az Eckhart
fordításnál feltétlen nyúlva leg.

Igazán várom a "Spellem" megjelenését amennyi iratát
most Ön abból olyan tanulmányt írt, meg-rajtsem
merint - igen sokat jelentene számomra.

A fordítás megkezdését megkértem pár nap múlva
Kijavítva vizsgálódottam.

Magyar Irodalom - Kérem - ha megírná, hogy miközben Ön
akár nálunk, akár külföldön írt - e valahová, mert én
csak a "Peter Lloyd" karácsonyi számában megjelent cikkéről
tudok.

Énmetül megjelent könyve nagyon megörvendeztetett,
különös és felettébb érdekes volt a ~~szöveg~~ ^{szöveg} megírásában ^{néhány} újra
olvasnom is a változásokat értéket meglátuom. —

1912 márc. 3.

Tisztelt Uram,

a legutóbbi időnek körülményei mindenféle munkában megakadályoztak, s kérem ennek tulajdonosa, hogy bízva levelét csak most közölnöm meg.

Az ösztönös kívánsága annak a bevallását, hogy mostani soraimak, miként minden eddigi dolgaimra vonatkozó megjegyzéseinek fontosságát érzem és tudom. Nagyon kérem éppen ezért megtekintse polemica-műindoklások, ha megjegyzéseire kitérek. Első homályos feljegyzéseimet akarom csupán az eredendő műindoklások értelmében újra fogalmazni.

Az Ön által idézett soraimban, melyekben a formák különbözőségét csak egymással különbözőképen volt megfogásából eredőnek látom a kérdés arról nem a formák különbözőségének problémájá felé akarban fordítani, hanem csupán a formákhoz önmaga-

gúton tili egyszerűt akartam hangsúlyozni.

Nagyon is belátom, hogy valamely prob-
léma megoldása szempontjából semmit-
mondó az a „különbözőképpen” szó.

Sokkal inkább fudtetéban voltam annak
milyen szédítő mélységek felett járak sem-
hogy le akartam volna tagadni egy olyan
problemát, melynek fontosságát éppen az
Ön írásainak mindegyikében élbem át.

Amennyire tisztában vagyok a kijelen-
tésemmel az Ön meggyőződéshez való viszó-
nyával, amennyire nem fudtam eldön-
teni már mindjárt a leíráskor sem
a következő kérdésről való íbelletét.

Ézért itt újból fel szeretném tenni a kér-
dést lehető élesen szembeállván vele:

Felvethető-e egyáltalán egy élet ke-

retén belül az a kérdés, hogy a forma-pro-
cessus (az alkotás) a lélek atmoszférájá-
ból tekintve csak esetleges és nem ma-
radék nélküli teljesedés. (Jóval itten nem
az egyes formáknak és a formántúlinak
közösönös és egyértelmű vonatkozására
gondolok)

A dolgok rendjére vonatkozó primár
megérzéseknek, vagyis az igazságnak
felel-e meg akkor filozófiánk, midőn
a misztikusokkal egyértelműen helyet
biztosít annak az állításnak, hogy vég-
eredelmében minden forma önmagá-
nak a negációja.

Arra - az hiszem - itt nem szabad tekintettel
lenniünk, hogy a magunkbavonulók azt a
titelt hamis konzekvenciákkal a letagadá-
sig alacsonyították s, hogy ők nem látták
meg hogy ez az igazság csak erősítése annak,

hogy a formák az egyedüli lehetőség, az e-
gyedüli út a miszticizmus feljesevéséhez.

Azennyiben a filozófiát a dolgok teljese-
gével való szembenállásunk kifejezőjének
látom: a mai ember filozófiájának ilyen
végső pontja, kifejezője a dolgokhoz s így
a formákhoz való viszonyának.

Étkezésem kapcsán volna azt állítani,
hogy nekünk a dolgokról, a formákról
olyan erős valóság-érzésünk van mint
a Socrates - előtti görögöknek. Mert hi-
zen ennek az erős valóság-érzésnek az
elvezte az, ami bennünket a mi
legnagyobb mélységünk felé állított.

Be kell vallanom - Uram - Önök,
hogy egyrészt tanulmányaimban, másrészt
az elgondolásban még nem jutottam o-
dáig, hogy azt, amit Ön a létezés prob-
léma körül (a permanentia problémájára
vonatköz -

Budapest 1912 märe 3.

tatván) elmond igazán megértsem

Ezt azoknál az ellenvetéseknél szemtelen
és lehetetlen voltából látom, melyek benne
ama sorok olvasásakor támadtak, amilyenek
mindenkor legjobb bizonyítékai annak, hogy
valamely igazság nem vált annyira veríték-
ké, hogy méltok volnánk rá válasszalni

Jostojewski tanulmányozásában sajnos ele-
velem elején említett abból nagyon keveset ka-
dadtam s így nem is tudom mikorra íér-
hetem megküldését

Az Ön által ajánlott Cusanus kiadást már
régebben kerestem, de a könyvtári forgalom-
ból teljesen kifogyott; most antiquarice kerestem

Szíveség estére az egyetemi könyvtárban
van az eredeti latin kiadás.

Szíves levelet ismételtén nagyon köszönöm
s későbbelencéért elnézést kérem.

Tisztelettel kíván

Mannheim Károly

Berlin Grünewald 1914 július 26.
Küsz. (Zütschuh) 577^a

Uzen tisztelt Urain,

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

azt bizem nem lesz ushez meggyőzővön, hogy ma-
gyon megörvendeztetett levele s megtisztelt megbizása. É pü-
tön küldendő" valóz alkaluából fontosabbnak tartom az Ön
ügyét, melyben megengedi, hogy némi részem legyen mint-
sem magamat azért mentem a fordításról bejelent s más-
korra - esetleg egy találkozássra - hágnom a magam fejlődése-
röl való bejámulást. Mostan erröl csak annyit, hogy a haza
hallgatás ideje alatt irásai is egyenisege sokkal nagyobb
nyeret játszottak fejlődésemben mintsem Ön azt sejthet-
né.

Drömmel foyadom el megbizását, mert számom-
ra nem közöngös munkának a vállalását jelent s ez megnyu-
tat abban, hogy tehetségeimhez képest lejjobbat foyaknyujthat-
ni. Ismerem a feladat nehézségét is s ez az egyetlen ami emek
ducára is felveri bennem a kételyt, vajjon ki fogom-e Önt
elégítkegni. De ennek eldöntése Önre vár számomra addig
csak serkeető aggodalmat jelenthet.

Mindenekelőtt arról kérem nyiresítését, hogy mennyi
idő áll a munka elvégzéséhez rendelkezésünkre. Mikorra vár-
ható, hogy véglegesíti Diederichs-kindóral a tárgyalásokat, lehozabbon

September 1 ig itt maradtam, abból képede sinem: Tisztelettel sz. Budapest.

1844-1847

Körülbélül mikorra kívánatos, hogy hozzákérjék a fordítóhoz?
(Mint magyarból fordított műfaj adata megjelenni?) Még rögle-
tesebb kérdésekként érdekelniük, hogy mely fejezetek jutnak
évrám s mennyiben fordíthatnám az itt is kezem között le-
vő dráma története alapján ahol kelleve az időközben meg-
változtatott kéziratát igénybe vevem.

Az utóbbi kérdések azonban, már egy későbbi, rég letehető levélvit-
tásnak a tárgyai lesznek, midőn ezt a számonra oly kedves és ki-
vánatos együttműködést már megjelöltük s hozzáállunk.

Égadjon még meg egy pár Önt illető kérdést, melyekre kedves
Öntől mint másartól válnék hallanom. "A lelté megemlékezésről"
óta megjelentek Önnek nevet vagy magyar fogsírataiban
kiseb irásai? Azt beszélék, hogy Ön egy érettkai dolgozón,
mikorra lehet abból valamit olvasni, - eugem feirható kland
érdekelne. Tülszó kérdésem, vajon vajlag itt marad-e Német
országban?

Ég alkalommal visszafajítottam sok kirútközépluondani rólót,
de semmiem, hogy még egy Leidelbergi látogatás előtt is működ-
ban leg levélben van nyóban - Ön sokasam jön Pestre? -
ézt a hallgatást, melyről jól tudom, hogy a magam fehe-
felleuséim miútt-megtorvóm.

Leireu nyires válanát s maradok igaz, öziute híj telettel
híve
Manuteim Károly

MTA FIL. INT.
Lukács Arc.

[Berlin, 1914. július 25.]

Uram Fülöp Kram

azt kívánom, hogy az ~~előző~~ ^{magyarországi} ~~belátással~~
megnyitott ügyrendesített levele s megnyitott megpí-
rásra.

Ebben a pár sorban pontosabban tartom az Ön ügyét, melyben meg-
csepedi hogy, az új ^{magyarországi} törvények között inkább bevezeték a földi-
völ bevezetést s más korra kerüljön a talaj törvénye, s a magyar
földművelésről beszélnék. Milyen szerencsés, hogy a magyar ballgatók s
mely alatt ~~megyelt az én tevékenységem adakori tevékenységem~~
~~tevékenységem~~ ^{tevékenységem} iránti s nemcsak az új tudás körül állhat meg, de
ezeket juttatja földművelésben nemcsak Ön s a testvéreim.

^{előző}
Mint az ~~előző~~ ^{előző} ~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~
folyadom el a megpírást, mert a közfajró kedveimről ^{magyarországi}
Örömmel folyadom el a megpírást, mert ~~előző~~ ^{előző} ~~magyarországi~~ ~~belátással~~
közfajrók ^{magyarországi} ~~belátással~~ ~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~
köz ~~belátással~~ ~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~ ~~belátással~~
ki. ~~Magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~
mindenben dacára is félve bennem a kétség ~~magyarországi~~ ~~belátással~~
is hi fozom - e ~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~
~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~
~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~
Mindenekelőtt arról, ~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~
elvégre, neudélkezőre. Következőiként lehet volna kíván-
tos hogy, közfajrók. ~~Magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~ ~~belátással~~ ~~magyarországi~~
Kétségek megfoghatatlan juttatnak s a mai s megnyitott földművelés
Mint magyarországi földművelés s a Diderichs-met megjelöltem?

ny itt is kesen kizott levi drainatorok az alappin akat
~~hossz~~ illve hol helye az idizkint megvul kizott kerisatit
veznye vanem.

~~Es az~~ Az utobbi keidest apomban mai az kizelbi reylekcsob leveles
tarspi lekeres, ^{muszri} az az a minomra az kedus & kiziatos gyattmunkakodost
keprei nyelbe utolul s kiziatottan is.

Egyedje magy by az alkalmuval az paribit s ideleni iller keidre vilagot
kegyen minomra? Helyzet mint keritottalok kiz. cladom.
Meyfentet e jnuet e szellem legutoloi gaina ota az kizelkor gyapom
kizell eppen. tanulmaiyan. Eze azt bezedik, s az az magy kizet kiz. clado.
zik, az eigan veytelent ideleni idet e atbol valumit idell utolul
az idomni. Szeg utolul keidien magy veytel kizit ill. maras - e kizit
az magyom.

Ez alkalmuval (is) megfolytattam az kiz. kiz. clado. clado. clado. clado.
de nemelen by magy az keideleni kiz. kiz. clado. clado. clado. clado.
bun kiz. kiz. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado.
magyit id. kiz. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado.
reigenen magyit magy kiz. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado.

Kiz. kiz. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado.
kiz. kiz. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado. clado.

Magy kiz. clado.

September 7 ip Berlinben maradolok, akiz. kiz. clado. clado. clado. clado.
pest T. Sas utca 19.

MTA FIL. INT.

Lukács Arc.

Tölcse tisztelt Uram,

ajánlót szívesem most soraimmal, mert
nem szeretném, hogy a magam hibáiból akadjon meg is-
mét közlekedésünk.

Kelem tudom megkapta-e Ön még Berlinből írott levelemet.
Az akkori háború okozta rendetleniség képezette könyvem el-
vezetett az. Stalán Ön is vártamolt csak én nem kaptam
meg levelét, mert nem sokkal a pharyngum Berlinét.

Énre kerülve még gondoltam, hogy a fordítás kérdése júnán
nem aktuális, munkám közzététel a háború; ezért disser-
tation megírásához láttam, mely most minden képcu el-
fogytal.

Kérem tartsa meg szívesen a jóakarati érdeklődését továbbra
is még a Heidelbergbe von Ön Budapestre kerül.

Midőn még arra kérem, hogy írtaitocsu pár sorban, vajjon annak

MTA FIL. INT.

Lukács Arché

LEVELEZŐ-LAP

914 NOV. 14 É 11

H 69 H

914 NOV. 14

H 69 H

isereji birtokába jutott-e le-
velem maraslak bizinte közte
lehel híve

Maunkerin Károly

Budapest 1914 nov. 14.
V. Sas u. 19

1642 27 114716

Wobly Herru.

Dr. Georg von Lukács

Keplerstrasse 28.

Heidelberg

POSTVIZSGÁLVA
PRÜFT
PEST, 521

Oly külföldi államokkal való forgalomra, hova a levelezőlap díja 10 fillér, külön 10 filléres levelezőlapok szolgálnak.

Budapest 1916.zept 6.
Vertőözy u. 11.

Hedus barátom,

Sorai hozzácsajították akkor, hogy kuzgódi
napaimon kerenghet, — melyek csak eltávolítanak az
attól, amilyen nagy egy budai zseretika — ritka per-
cebben mégis hoztam lársam, azt, amit veztetem
s, hogy legalább is ön ként nyitáson belém a fájda-
lom és en az magamból jövő zseretika.

Jól két vele, amikor meg láttam, hogy nem sajnál-
kozásra és vigasztalásra van szükségem, hanem ellen-
kezőleg kielésítésre és elcsúlyításra. Ma még
csak állokodok kívülről az, ami tökélet de
hízem, hogy elcsúlyított barátaink végző keze-
ket megadódik egy zser, hogy hoztam fogom tudni
azt, ami most csak ködlik előttem.

Jól két vele hogy megírta, hogy unomiról is látja azt,

ami velem történt, jól tett velem Kültönösen
most mikor mind kunoletlenebbül megoztem
a körüöttem állókról azt, ha nem értemek s
annál jobban nevedek a nem látó róttó
erejétől, mert tudom, hogy ez egy ellen, ami lá-
tott levele rótam a zenét.

Nagyon kívánom meg Edell névű követségét hívni-
sát; magam is magyar nyelvről önműl leveti,
de Kültő s helyő dolgok mehezitik a Kunoletlenge
utazás feletti döntést. Itt kérem kétem belől az-
ban biztatol sokatok

Égyedje meg, hogy elfogadjam Kunoletlenge s mehezit
s igaz barát azjal vizonyoztam azt.

Macuhemü Kára

M. i. M. vizonyoztam Kültő című Kültön Kunoletlen,
a dolgot idööztem meg mehezitve s mehezitve
Kunoletlen elvetőötött.

Wohly.

Herrn J. Georg v. Lukács

FELÜLVIZSGÁLTVA
ZENSURILMENT
BUDAPEST 72

Heidelberg

Keppelerstr 28.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch

7/511-221111

Lbs Karl Stammeisen
Behördenstr. I
Verhölzungen 11

Hadjog alapján fölbontott.

1916 sept. 6.

Hedve Baraborn,

ny-e uasú haragya, hon csak
most irak, uolu megigazkem, by a kei-
dellergi utam jölött, dönt, röl levettem
fogom értéket. By hon uasú jüttem: az a
dönté, t illetöley magadta a világytas
akohat illetöley most egy fizom kupa: allho
rtban az jüttem leggyökötletlen kélö
akadályok tartauak, omja, most mi-
ketönkuou tartozom megmonolani,
by lényegiben egy megbeszaj, thatatlan
kötetlewy tartott sirja miikor cu-
gattem, by kélö köritüenyek dönt-
venek sorom felett.

Most ügylatom, by uasú is aeny, ra kuuul-
mágyaim ellen iraktem, miüt uelabb
kötök vizonyat illetöley ejettem ol vol
lehetőség, aenit megkeltett volna
magadalom. Öt ^{magjant} az arra kérem tartu
fenn toriötöm is uellem a jütös s filöz
érdékölözöt.

Kyánra-igén valóságú - 6. kiadású Heidek
berpbe, addig is le akarom keni a dolgot.
vatesel sejtörvények a logika és filozófia
közvetlen vizsgálata tanulmányok.

Égen sokat vinnék egyedül, s erre most
gülső en van, de továbbra is jótétemény
a régi időkkel szemben Balasszék és
sár uspi delatái.

Ok enütt és egyenként, külön is en
velkölözött ont. Az Értéknyire fon-
dolunk s kerjük, s gondolkodón én is
s döntőn elöb utöb mit fogatt mag
kleuktu.

Az Összes történetekről magy vinné-
dolbra holtak s gretusien hallani, 6.
fél dolozgá.

A "Theorie des Romans" külön lezo-
matat közzétöm s en recepcioiu (Athe-
násium) lezomatoué vizsgozom, meg
mit elö vizontatott vizomat Összes

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.

ajai con nyeretettel.

Ha valaha kedve irni akar erről,
akár ucsóral - vagy dörömet nyarczue
vle, ha uen en vároki túrelemmel

Ha melegei uőtergton

Maunheim Karoy

Quelupent 1926. Nov 19. 1926.
I Verboegy u II.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

UML 27-11178
8/11/11-72 2/11/11

Wohlg. Herru.

Dr. Geory v. Lukács

Heidelberg
Keplerstrasse 28.

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

Hr. Karl Staunheim
Budapest V.
Herbogyási

1916 nov. 19.

MTA FIL. INT.
Kutatóc. Arc.

1916 máj. 23.

K. Gy.

Artur Liebert: *Das Problem der Geltung.* Berlin. Reuter u. Reichard. 1914. 262 l. Ára 8 M.

Minden gondolatepocha végeredményében csak kevés, és a leg-egy-két radikálisan új gondolattípust képes létrehozni s a lényegesre irányuló történeti elemzés utólag mindig kimutathatja, hogy az illető kor filozófiai irodalma e revelációként ható centrális gondolati élményét a tradicionális problémákra alkalmazta csupán s ily módon levonta annak immanens végső konzekvenciáit. A legújabb logikai irodalomnak ilyen revelációként ható, centrális felfedezése kétségtelenül az érvényesség.

A kanti filozófia provokálta, Bolzano világosan látta, Lotze nevet adott annak az egységes szférának, mely a «globus intellectualis»-on egy addig ismeretlen világrész felfedezését jelenti.

Athenaeum.

Ennek a felfedezésnek végső fontossága abban áll, hogy az «egyáltalán előforduló» világában egy új területet határol el egy új «modus existendi» állapít meg; a Létezéssel szemben egy új kategóriára mutat rá, mely alatt épen legfontosabb adottságaink összegét foglalhatjuk egybe: a teoretikum adottságait.

Ha elismerjük az érvényesség-probléma ilyen centrális fontosságát, akkor beláthatjuk, hogy értékes vállalkozás épen ebből a szempontból áttekinteni a történetileg még oly kevésé rendezett legújabb logikai irodalmat.

A szerző az érvényesség-probléma rendszeres tárgyalása mellett ezt a történelmi feladatot is vállalja. Műve történelmi részében a legújabb logikai irodalmat két csoportba osztja. Az egyik oldalon állnak azok a gondolkodók, akiknek rendszerében a végső adottság helyén az Élet, az Élmény áll, a másik oldalra kerülnek azok, akik evvel szemben a teoretikum, a logikai érvényesség primátusát hangsúlyozzák.

Lényegében itt két alapvető érvényességsor szembenállásáról van szó: a genetiko-pszichológiai és a logiko-szisztematikus összefüggéssorokról.

Érdekes, hogy ennek a szisztematikus feltétlenül értékes szétválasztásnak a választóvízében mint kerülnek egymás mellé olyan gondolkodók is, kiknél történelmi kölcsönhatás aligha igazolható, mint ahogy ugyanakkor kitűnik az is, hogy az egymástól állítólag oly idegen «iskolák» mégis mennyire összetartoznak: azáltal, hogy *ugyanarra* a problémára adtak, még ha egymástól eltérő válaszokat is.

Az Élet és az Élmény primátusát elismerők csoportjában találkoznak: a pragmatisták, Vaihinger, Dilthey és Bergson, míg a másik oldalon a logikai primátust hirdetők között szó van Bolzanóról, Husserlről és Lotzeról; egy külön csoportban Rickertró és Laskról, mint, akik a forma racionalisztikus és a tartalom irracionális voltát tanítják, míg végül a tiszta logicisták között ott találjuk Bauchot, a marburgi iskolát, különösen Cohen és legvégül Riehl-t.

A történelmi tárgyalás a szerző célkitűzése értelmében nem kimerítő, csupán elvi beállításra szorítkozik, de gyakran még mint ilyen is nagyon szükséges. A pszichológus irány ismertetését kritika is kíséri, mely elvben ugyan helyes, de az ismert érvelések rekvizitumaival dolgozik.

Ami a munka teoretikus részét illeti, az nagyrészt fedi Cohen

álláspontját: panlogisztikus s a logikai szisztéma gondolatában csúcsosodik ki. Pszichologizmus-ellenes épen annyira, mint metafizika-ellenes, mert az utóbbit nem tekinti másnak, mint hiposztázált pszichológiának. A metafizika szerinte, emócióval átélt élmények ontológiai hiposztázálása.

Ez a teória, mint minden monizmusra intencionált panlogizmus, elfelejti, hogy a Lét nem az Érvényesség alá, hanem *mellé* van rendelve s hogy a Lét autonómiája ellen (metafizika) nem érv az, hogy a gondolat összefüggéseiben még a Lét is mint gondolat, mint «elgondolt Lét» kénytelen szerepelni.

Az, hogy valami a gondolkodás összefüggéseiben, gondolati kategóriák jegyében kénytelen fellépni, nem jelenti azt, hogy az, amit a kategóriák intencióálnak, mivoltában is szükségképpen racionális adottság.

S így ez a könyv is, mint minden filozófiai elmélet, mely nem elégszik meg avval, hogy a logika jogos autonómiáját biztosítsa, hanem átesap a logicizmusba, elköveti ugyanazokat a hibákat, melyeket a pszichologizmus kritikája folyamán épen neki sikerült teljes evidenciával lelepleznie. Mindennk előtt a pszichologizmus főhibáját, hogy az «egyáltalán előfordulót» az Élménynek differenciákat elmosó indexével látta el. A pszichologizmus végső szava az volt, hogy, amiről a tudományokban egyáltalán szó lehet, eredetileg élmény alakjában jelentkezik, tehát mi sem természetesebb, minthogy az alapvető tudomány a pszichológia s a primátus ezt a tudományt illeti meg. A logika álláspontját védők érdeme ebben a pszichologizmus ellen folytatott vitában épen az volt, hogy noha concedáltak azt, hogy minden «számunkra adódó» eredetileg élmény alakjában lép fel, mégis kimutatták, hogy minden adottság azon túl, hogy Élmény, még más valóságot is jelent s hogy minden tudomány első lépése az, hogy nem *qua* Élmény kezeli, hanem az élménysortól független összefüggésekben rendezi azt.

Ilyen módon sikerült mindenekelőtt azt evidenssé tenni, hogy magának a megismerésnek, a gondolkodásnak élményszerű processusa egyáltalán nem esik egybe az igaz gondolat belső összefüggéseivel és rendjével, mely ettől független, s aminek különvalóságán nyugszik épen a logika autonómiája.

Eddig helyes az érvelés, csak hogy ezek után a logikai írók nagy része, s közöttük a szerző, a logicizmusba csap át, mert nem elégszik meg avval az állítással, hogy az igazságnak,

a tudománynak *struktúrája* logikai természetű, hanem azt is állítja, hogy *amiről* a tudományokban szó lehet, az egyáltalán előforduló, amennyiben egyáltalán tudunk róla: a tudás faktuma lévén, szintén Logos természetű. Míg tehát ott az Élménynek, itt a Logosnak differenciákat elmosó indexével látják el az adotott.

De mint ahogy kitént, hogy az, hogy valami eleinte, élményként adódik nem jelenti, hogy azt *qua* Élmény kell kezelni a továbbiakban is, úgy itt is igaz, hogy ha a gondolkodás fogalmi determinációk segítségével folyik is le, még sem kell azt, *amiről* szó van, feltétlenül *qua fogalmú* (vagyis mint Logostermészetűt) tekinteni.

Miként a pszichologizmus a történeti összefüggéseket tekintve abból keletkezett, hogy az akkor virágzásnak induló pszichológia módszerét és fogalomalkotását elhamarkodva általánosította, úgy a logicizmus is a logika újabb fellendülésének túlkapása. És érdekes, hogy nemcsak principiumaiban követi el tipikusan ugyanazokat a hibákat, mint a pszichologizmus, hanem végső konzekvenciáiban is ugyanoda vezet, ahova a pszichologizmus jutott.

A pszichologisztikus monizmus legkárosabb következménye a differenciák elhanyagolása volt, mely többek között útját állotta egy autonóm logika, esztétika és ethika kialakulásának.

A logikának sikerült autonómiáját kiküzdenie, de az e küzdelemből nőtt logicizmus ugyanúgy útját állja a többi diszciplína önállóságának, mint a pszichologizmus (V. ö. pl. Liebert 17. old.).

Konzekvenciáit tekintve is ugyanazokat a kifogásokat emelhetjük a logicizmus ellen, melyeket az a pszichologizmus ellen hozott fel nemrégiben. Ha igaz is, hogy az esztétika — ezt akarjuk a példa kedvéért kiragadni — mint tudomány szükségkép logikai struktúrájú lesz (mint ahogy élmény-oldalát tekintve pszichikai struktúrájú), úgy ez nem érinti azt az igazságot, hogy az *esztétikai faktum* nem a teoretikus ész, a Logos önalkotása, hanem egy ettől független végső adottság.

Sőt a metafizika ellen sem elégséges érv, hogy az csak emóció kísérte *élmények* hiposztázálása. A konzekvens pszichologista nézőpontjából még a logika is hiposztázált pszichológiának látszik, mert az az élmény síkján fellépő faktumot önállósítja, midőn azt az élményszférától idegen Logosszerű érvényesség-síkba «hiposztázálja». A dolog inkább úgy áll, hogy minden faktum, ha töle

idegen síkból nézzük, más fajta érvényességéből szemléljük, «hiposztázis»-nak látszik.

Elvi ellenvetéseken kívül a könyvön csak azt lehet kifogásolni, hogy a szerző nagyon sokszor ismétli önmagát. Műve egyébként áttekinthető, világos s a modern logika problémáiba való bevezetésre is igen alkalmas.

Mannheim Károly.

Denys Cochin, *Descartes (Les Grands Philosophes c. vállalatban)*, Paris, Alcan, 1913, nagy 8. r., 279. l.

Denys Cochinnek Descartesról írott könyve sajátos irányával válik ki. A korszakalkotó francia filozófus rendszerének s eszméinek mélyebb megismerésére bizonyára nem Cochin könyvéből merítünk okulást, de arra, hogy Descartes varázsos neve mennyire ösztönző erőül szolgálhat, hogy a francia filozófia és tudomány térjen vissza a cartesianizmushoz, Cochin könyve nagy serkentő erőt tartalmaz.

Fejtegetéseit azzal kezdi, hogy a XIX. század megalkotta a maga csodálatos bábeli épületét; a relativizmussal rettenetesebb szellemi válságot szenvedett el, mint amilyen «a nyelvek zavara» volt; Kant kritikája az ember szellemét arra készítette, hogy a mindenségből s önmagából csupán formákat, jelenségeket és viszonylatokat ismerjen; a bátorságukat veszített tudósok a természethez intézték imáikat. Kiélezi, hogy az ember jóval inkább gondolkodó lény, mint akaró vagy hívó. «E könyv célja — hangoztatja Cochin — bizonyítani, hogy Descartes ismerte Kant egész relativizmusát, hogy megszabadult ebből a szellemi tömlőből, magának az értelemnek jól irányított erőfeszítése folytán.»

Részletesen tárgyalja és bírálja Kant relativizmusát. Descartes ezt mondta: «Cogito, ergo sum»; Boutroux szerint Kant így vélekedik: «Cogito, ergo res sunt.» Cochin meggyőződése szerint a relativizmus összerombolja illúzióinkat. Úgy vélekedik, hogy a középkorban Hume-ot és Kantot a nominalisták közé sorolták volna. Cochin abban bizakodik, hogy a veszélytől csak Descartes vezetésével szabadulhatunk. Kiemeli az ellentétet: Descartes és Kant szempontjai különbözők; Kant az ember és a valóság között üres formák állványát építette fel, Descartes is eltorzítva látja a valóságot, de úgy, mintha valaki megcsalná az embert, valami rosszakarató lény, démon vagy ellenség. Descartes is felvetette Kant problémáját: «Numquid ergo saltem ego aliquid

Wohly. Herpa

Dr Georg v. Lukács

MTA FIL. 181.
Lukács Arc.

Heidelberg

Keplerstrasse 28.

6457-114719

Hrs. Karl Hauptmann
Budapest I.
Herbögasse 11

1916 nov. 23.

THE INTERNATIONAL LIBRARY OF SOCIOLOGY AND SOCIAL RECONSTRUCTION

Editor : PROFESSOR KARL MANNHEIM

Advisory Board : HAROLD BUTLER, C.B., Minister in Charge of British Information Service at H.M. Embassy, Washington, D.C. ; SIR ALEXANDER CARR-SAUNDERS, Director of the London School of Economics ; SIR FRED CLARKE, Chairman, Central Advisory Council for Education ; LORD LINDSAY OF BIRKER, C.B.E., Master of Balliol College, Oxford
Editor's Address: 5, The Park, London, N.W.11. Tel.: SPEedwell 0375

28th October, 1946.

My dear Lukács,

Forgive my writing to you in English, but this enables me to save you the trouble of deciphering my handwriting; but please answer me in which ever language it pleases you.

The purpose of my letter is to ask you whether you would not like to see one or two of your books published in English, both for the English and American reader. As you perhaps know I am editing the above series, a prospectus of which I am sending to you under separate cover. Our intention with the library is that it should become a platform of international discussion on a scholarly level, with all nationalities and views represented. I understand you have recently written and published both in Russian and German a Sociology of German Literature, and a Sociological Study on G.Keller. Should you be interested in my suggestion, I should be glad to get consultation copies of the German edition. At this stage, I of course, cannot commit myself, as I have to receive the consent of my Board, but I can assure you that both the Board and myself have the highest appreciation of your work, and would give very serious consideration to it.

I should also be grateful if you were to draw my attention to - from 2 - 5+ books, which you would like to see included in the Library, since the latter would be able to communicate to an unbiased world readership, some of the representative achievements of Soviet scholarship. I should like preferably to see, books on History, Education Foreign Policy, but any other topic which fits in to the framework of the library, would interest us.

About ourselves, it would want a whole book to report thoroughly what has happened, therefore I confine myself to telling you that we happily survived the War. My wife is a practising Psycho-analyst, and a member of the

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.

+ published recently, or during the War in Soviet Russia

14 W 27-114777

THE INTERNATIONAL LIBRARY OF SOCIOLOGY AND SOCIAL RECONSTRUCTION

Editor: PROFESSOR KARL MANNHEIM

Advisory Board: HAROLD BUTLER, C.B., Minister in Charge of British Information Services at H.M. Embassy, Washington, D.C.; SIR ALEXANDER CARR-SAUNDERS, Director of the London School of Economics; SIR FRED CLARKE, Chairman, British Council; ...

British Psycho-Analytical Society, and I myself have recently been appointed to the Chair of Education in the University of London, where I teach Philosophy and Sociology of Education. I of course, did not cease to remain a Sociologist, but I find it most fruitful to concentrate on this very quickly developing field.

I should be grateful if you could let me know something about yourself, your wife, and children, also about Herbert and Anna. We send our love to all of you.

Yours ever,

Mannheim Karoly

MTA FIL. IR.

Lukács Arch.

I should also be grateful if you were to draw my attention to - from 2 - 6 books, which you would like to see included in the library, since the latter would be able to contribute to an unbroken world readership, some of the representative achievements of Soviet scholarship. I should like particularly to see books on history, education, foreign policy, but any other books which fit in to the framework of the library, would interest me.

About ourselves, it would want a whole book to report thoroughly what has happened, therefore I confine myself to telling you that we happily survived the war. My wife is a practicing psycho-analyst, and a member of the

MTA FIL. IR.

Lukács Arch.

published recently, or during the war in Soviet Russia

THE INTERNATIONAL LIBRARY OF SOCIOLOGY AND SOCIAL RECONSTRUCTION

Editor : PROFESSOR KARL MANNHEIM

Advisory Board : HAROLD BUTLER, C.B., Minister in Charge of British Information Service at H.M. Embassy, Washington, D.C. ; SIR ALEXANDER CARR-SAUNDERS, Director of the London School of Economics ; SIR FRED CLARKE, Chairman, Central Advisory Council for Education ; LORD LINDSAY OF BIRKER, C.B.E., Master of Balliol College, Oxford
Editor's Address: 5, The Park, London, N.W.11. Tel.: SPEedwell 0375

Mannheim

25th November, 1946.

Dear Lukacs,

This is only to acknowledge receipt of your two letters. I am glad to see that you would be interested in having your studies published in our Series. At the moment please do not undertake anything which involves you in extra expense, because I have to get my ideas accepted by a Board, and with Committees one never knows in advance how things will turn out. We shall then also have to discuss what the present forms of making a contract with you are. Have you to get the permission from some Russian or Hungarian authorities, and are we to deal with you through the Board of Trade? ~~This~~ we shall find out as soon as I have the acceptance by the Board, which will take some time as some of us will have to read the proposed studies.

The letter

MTA FIL. INT.

Lukács Arch.

I am most grateful for the other suggested titles. You must have misunderstood me because I am not only interested in the Sociology of Literature, but in the various applications of Sociology to various spheres of life. I enclose in this letter a draft plan of the Library, which gives you an idea of the scope, and send you under separate cover a full catalogue, which I hope will safely reach you. Should you for one reason or another, not be in the possession of the whole scheme of the Library, I understand the Library of the Parliament in London possesses most of the copies of this series, and the later volumes contain at the end a more or less reliable prospectus of what we have and are going

11/27/47

to produce.

My wife and I were very pleased to have your personal news, and I add nothing personal to this letter because I do not wish to delay its arrival unduly.

With very kindest regards from us both to you all.

Yours ever,

Maureen Karoly

MTA FIL. INT.
Lukács Arch.

P.S. I would be most grateful if you could make some more suggestions concerning the best books in Russia on topics such as Sociological Approach to the Study of History, Family, Education, Foreign Affairs, etc.,